

ΙΣΤΟΡΙΑ Β' ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να σχολιάσετε κριτικά:

α. το περιεχόμενο της φράσης που διατύπωσε ο Βολταίρος, απευθυνόμενος σε έναν από τους αντιπάλους του, σε σχέση με την ιδέα που στόχευε να υποστηρίξει.

(μονάδες 12)

β. την επιχειρηματολογία που αναπτύσσει ο Βολταίρος για την υποστήριξη της ανεξιθρησκίας.

(μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Βολταίρος είναι περισσότερο γνωστός ως υπέρμαχος της ατομικής ελευθερίας. Θεωρούσε βαρβαρότητα κάθε περιορισμό της ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης γνώμης. Σε έναν από τους αντιπάλους του έγραφε [...]: «Δεν συμφωνώ ούτε με μια λέξη από όσα λες, αλλά θα υπερασπίσω μέχρι θανάτου το δικαίωμά σου να τα λες». Αν υπήρχε ωστόσο μια μορφή καταπίεσης που ο Βολταίρος μισούσε περισσότερο από τις άλλες, ήταν η τυραννία της οργανωμένης εκκλησίας που βασάνιζε και έκαιγε όσους τολμούσαν να αμφισβητήσουν τα δόγματά της.

Burns, E. M., *Εισαγωγή στην ιστορία και τον πολιτισμό της νεότερης Ευρώπης*, τ. Α', (μτφρ. Τ. Δαρβέρης), Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 258.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τι είναι η ανεξιθρησκία; Είναι ιδίον¹ του ανθρώπου. [...] Ας παραβλέπουμε ο ένας του άλλου τις μωρίες²- αυτός είναι ο πρώτος νόμος της φύσης. Στις χρηματαγορές του Άμστερνταμ, του Λονδίνου ή της Βομβάης ή της Βασσόρας, ο Πέρσης, ο Ινδός, ο Εβραίος, ο Μωαμεθανός, ο Κινέζος, ο Βραχμάνος, ο Ορθόδοξος, ο Καθολικός, [...] εμπορεύονται μεταξύ τους. Όμως ποτέ δεν θα τραβήξει ο ένας στον άλλο μαχαίρι, για να τον πάρει με τη θρησκεία του. [...] Αν υπήρχε τρόπος να διαλογιστεί κανείς με συνέπεια πάνω στη θρησκεία [...] θα αντιλαμβανόταν πως όλοι μας έχουμε χρέος να ανεχόμαστε ό ένας τις γνώμες του

¹ Χαρακτηριστικό γνώρισμα

² ανοησίες

άλλου, γιατί είμαστε όλοι αδύναμοι, ασυνεπείς, ευμετάβολοι, εκτεθειμένοι σε κάθε λογής πλάνες.

Βολταίρου, Ανεξιθρησκία, (λήμμα από το «φιλοσοφικό λεξικό»). Μτφρ. Δ. Θοιβιδόπουλου, *Εποχές*, 8, Δεκέμβριος 1963. Στο: Ασημομύτης, Β., κ.ά, *Θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας από τις πηγές*, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1997, σ. 26.